

Paraules dites

La plaça de Jemaa el Fna, a Marràqueix, és tot un espectacle. De dia, només els turistes s'atreveixen a desafiar la calor i es converteixen en l'objectiu dels encantadors de serps que, a canvi d'una propina desmesurada, intenten caçar-los perquè es facin una foto amb un rèptil sobre les espatlles; o dels venedors de suc de taronja acabada d'esprémer, que s'esgargamellen perquè triïn la seva parada; o de les dones que fan tatuatges amb henna, que mostren els seus catàlegs i anuncien preus irrisoris que ni tan sols s'acosten al que, arribada l'hora, demanaran. De nit, la plaça es transforma i es converteix en una experiència per als sentits. Els marroquins surten de les ombres i s'agrupen en rotllanes. Uns piquen de mans al voltant de músics o malabaristes ambulants; uns altres, reconcentrats, intenten pescar botelles de refresc amb una canya d'on penja una corda amb una anella al capdavant; n'hi ha que s'amunteguen sobre venedors de roba que proclamen el que imagino preus de saldo, per regatejar, encara, uns dirhams; molts, sopen en rudimentàries parades de menjar on es poden degustar des de tagins de pollastre fins a caragols bullits. Però entre tot el paisatge humà que, cada nit, omple Jemaa el Fna, em quedo amb els contadors d'històries. No entenc un borrall del que diuen, però per l'expressió bocabadada de l'auditori dedueixo que desgranen relats divertits, i pel desplegament entusiasta de registres vocals i gestuals dels explicadors, m'adono, fascinat, de fins a quin punt les paraules dites encara són un espectacle que atrau multitud de badocs en algunes parts del món. Al Marroc, la narrativa oral conserva la màgia que m'imagino havia tingut entre nosaltres fa molts anys.

M'acosto a una rotllana. Una setantena d'homes i xiquets (i un parell o tres de dones) s'amunteguen al voltant d'un jove que desplega tota la seva habilitat verbal i no verbal per mantenir la concurrència atenta, amb l'objectiu que, acabada d'explicar la història, tothom deixi algun dirham dins la gorra que hi ha a terra, al seu costat. No me'n puc estar. Ja que no puc assaborir el significat de les paraules, sento la necessitat d'endur-me, si més no, la imatge del moment. Trec la càmera i, aixecant-la per sobre de la multitud, immortalitzo el relataire. El xicot, però, em descobreix. Diu alguna cosa que, per com riu tothom, deu ser un acudit sobre mi i, immediatament, recull la gorra de terra i me l'allarga. Mort de vergonya, trec una moneda de deu dirhams i la diposito dins de la gorra, mentre el xicot continua, clarament, divertint la concurrència a costa meva. A hores d'ara ja he après que els marraxins, negociants i enredaires de mena, sempre estan a punt per fer-te esquitxar els diners, i per això intento portar sempre xavalla a la butxaca.